

VIMPELIN KUNNAN KONSERNIOHJE, HALLINTO-SÄÄNNÖN LIITE

Johdanto	2
1. Kunnan omistajapolitiikka	3
2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	4
3. Soveltamisala	4
4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
5. Konserniohjeen sitovuus	5
6. Konsernijohto	5
6.1 Kunnanhallitus	5
6.2 Kunnanjohtaja	6
7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	6
8. Konsernivalvonnan ja raportoinnin järjestäminen	6
8.1. Raportoinnin sisältö ja rajoitukset	7
8.2 Toiminnan ja talouden suunnittelu	7
8.3 Konsernitilinpäätös	7
9. Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	8
10. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa	8
11. Keskitetyt konsernitoiminnot	9
11.1 Hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet	9
11.2 Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet	9
11.2.1 Rahoitus ja sijoitus	9
11.2.2 Takauksen ja vakuuden antaminen	9
11.2.3 Henkilöstöpolitiikka	10
12. Riskienhallinta	10
13. Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta	10
14. Tarkastuslautakunnan tehtävät (KL 121 §)	11
15. Tilintarkastajan tehtävät konsernitarkastuksessa	11
16. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	12
17. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	12
18. Konserniohjeen voimaantulo	12

Johdanto

Uudessa kuntalaissa omistajapolitiikkaa ja konserniohjausta koskevia säännöksiä on tarkennettu ja laajennettu. Kuntakonsernien johtaminen vaatii aikaisempaa suurempien kokonaisuuksien hallintaa ja aktiivista omistajuutta. Strateginen konsernijohtaminen edellyttää selkeitä tavoitteita omistajuu-
delle: mitä omistetaan, mitä lisäarvoa omistuksella tavoitellaan, miten omistuksen tuloksellisuutta seurataan? Uusi kuntalaki edellyttää, että kunnilla on jatkossa yksi kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista, myös omistajapolitiikasta. Lisäksi talousarviossa päätetään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden lyhyen aikavälin tavoitteista, joilla kuntastrategiaa toteutetaan. Valtuusto päättää omistajapolitiittisista periaatteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Kuntakonsernin toiminta ja talous muodostavat keskeisen lähtökohdan konserniohjaukselle. Kuntakonsernia tarkastellaan entistä enemmän myös taloudellisena kokonaisuutena: talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, kaikkien kuntien tulee laatia täydellinen konsernitilinpäätös ja ns. kriisikuntakriteerit on ulotettu konsernitasolle.

Tämä konserniohje on laadittu noudattaen Kuntaliiton v. 2017 antamaan suositusta.

Esteellisyys kuntakonsernissa

Kuntalain 97 §:n 2. mom. mukaan muun luottamushenkilön, tilintarkastajan sekä kunnan viranhaltijan ja työntekijän esteellisyydestä säädetään hallintolain 27 – 30 §:ssä.

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan virkamies (viranhaltija tai luottamushenkilö) on esteellinen, jos hän tai hänen 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä, toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa.

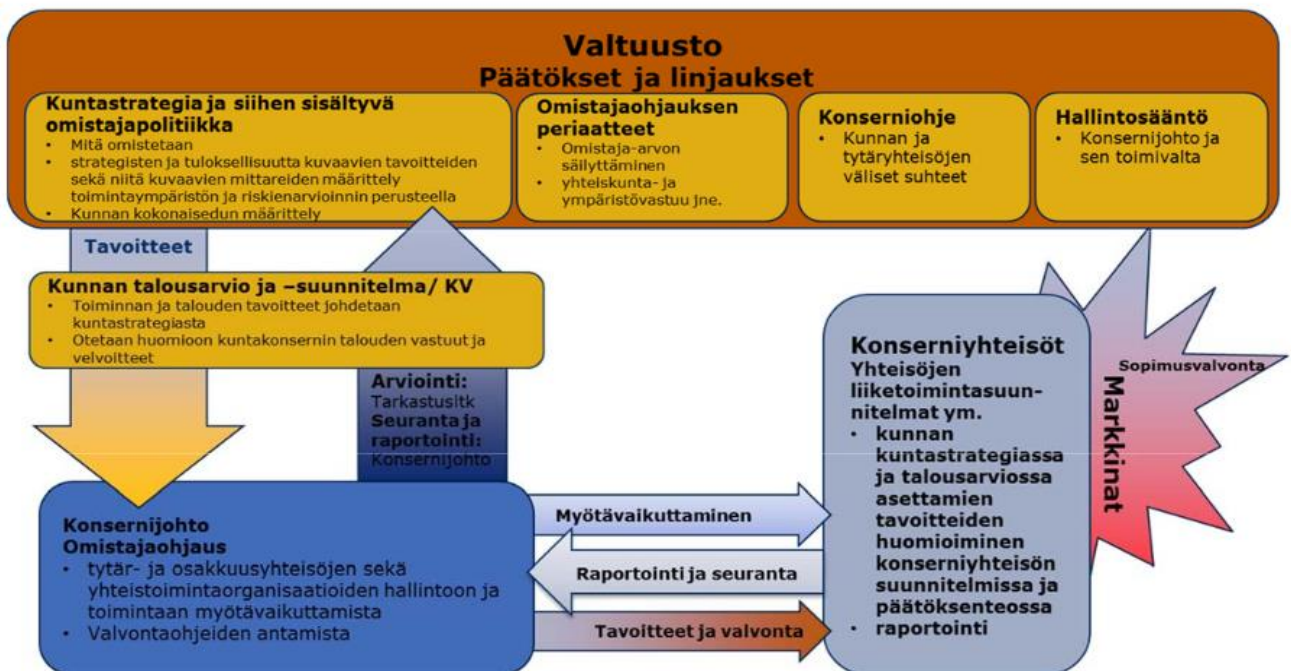
Mikäli esimerkiksi konsernijohtoon kuuluva kunnanhallituksen jäsen tai kunnanjohtaja on tytäryhtiöiden hallituksen jäsen, hän on esteellinen käsittelemään kunnanhallituksessa asioita, joissa tytäryhtiö on asianosainen tai sille on mahdollisesti odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa asian käsittelystä. Mikäli hallintosäännöllä on laajennettu konsernijohtoon määritelmää, esteellisyyssäännökset koskevat näin määriteltyä konsernijohtoa. Tytäryhtiöiden hallituksessa esteellisyys koskee tilanteita, joissa kysymys on hallituksen jäsenen ja yhtiön välisestä sopimuksesta tai yhtiön ja kolmannen välisestä sopimuksesta, jos hänelle on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhtiön edun kanssa.

Hallintolain 28.1.§:n 5 kohtaa ei sovelleta kunnan luottamushenkilöön, viranhaltijaan tai työntekijään, jos tämä on mainitussa lainkohdassa tarkoitettussa asemassa kunnallisessa liikelaitoksessa tai kuntayhtymässä. Liikelaitoksen johtaja ja johtokunnan jäsenet sekä kuntayhtymän johtaja ja hallituksen jäsenet ovat kuitenkin esteellisiä, jos kunnan edut ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.

1. Kunnan omistajapolitiikka

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa omistajapolitiikka. Kuntastrategian ja omistajapolitiikan tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kuntakonsernin rakenteeseen ja tehtävien toteuttamiseen.

Omistajapolitiikan sisältävä kuntastrategia on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikalla linjataan muun muassa se, missä kunnan on pitkällä tähtäimellä perusteltua olla mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudella tavoittelee. Kuntastrategiassa voidaan myös asettaa pitkän tähtäimen kehittämistavoitteita tytäryhteisöille. Strategisten tavoitteiden perusteella talousarviossa asetetaan vuosittaiset tavoitteet. Strategiassa asetettujen tavoitteiden seurannasta tulee päättää sen hyväksymisen yhteydessä. Konsernijohto tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiöitä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnassaan edistää kuntastrategiassa ja talousarviossa sille asetettujen tavoitteiden toteutumista. Yhteisön tulee siten omaa strategiaa ja liiketoiminta-suunnitelmaa laatiessa ottaa huomioon kuntastrategiassa yhteisölle asetetut tavoitteet. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu aktiivinen vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa yhteisön tavoitteista ja odotuksista.

Kuvio 1. Konserniohjaus kuntakonsernissa

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Aktiivinen omistajaohjaus edellyttää avoimuutta ja hyvää ja säännöllistä tiedonkulkua ja vuorovai-
kutusta konsernijohtoon ja yhtiöiden johtoon välillä. Lisäksi konsernijohtolla on aina oikeus saada
tytäryhtiöiltä omistajaohjauksen edellyttämässä laajuudessa niiden taloudellisen aseman arviointia
varten tarpeelliset tiedot (KuntaL 116 §). Konsernijohto on salassapitovelvollinen yhtiöiden liike- ja
ammattisalaisuuksista. Yhtiöiden johtoon huolellisuusveloitteeseen kuuluu ilmoittaa konsernijohtolle,
mitkä annetuista asiakirjoista tai muutoin annetuista tiedoista ovat salassa pidettäviä. Annet-
tuihin asiakirjoihin tulee tehdä merkintä salassa pidettävistä asioista.

3. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kun-
nan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen peri-
aatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tar-
koittama määräysvalta.

Kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Kiinteistö Oy Rentolankartano
- Vimpelin Lämpö Oy
- Vimpelin Keskuskiinteistöt Oy
- Asunto Oy Kotipiha

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky
- Eskoon sosiaalipalvelujen ky
- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Järviseudun koulutuskuntayhtymä
- Järviseudun Sähkövoiman ky

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaisesti konserniohjeesta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa
sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryh-
teisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

5. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Konsernijohto

Kunnanvaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta kuntalain 14 §:n mukaan. Konsernijohtoon muodostavat kuntalain 48 §:n mukaan kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä. Konserniohjeessa on mahdollista yleisluonteisesti kuvata kunnan konsernijohtoon tehtäviä.

Konsernijohtoon päätökset eivät sido oikeudellisesti tytäryhteisöjen toimielimiä. Niillä on kuitenkin painoarvoa pääomistajan kannanottona. Konsernijohtoon päätökset ohjaavat myös kunnan valitsemien edustajien toimintaa tytäryhteisöjen toimielimissä.

6.1 Kunnanhallitus

- Nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin.
- Antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole johtosäännöllä annettu kunnan muulle viranomaiselle
- Valvoo kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista
- Vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä
- Antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kunnan tilinpäätöksen yhteydessä.
- Kunnanhallitus antaa kuntaa eri yhteisöjen, laitosten tai säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille ohjeita kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

6.2 Kunnanjohtaja

- Johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan konsernipolitiikkaa
- Vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä
- Seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle
- Seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle.
- kunnanjohtajalla on oikeus käyttää kunnan puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta.
- Huolehtii konsernin toiminnan ja talouden suunnittelusta.

7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konserni-johto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konserni johdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

8. Konsernivalvonnan ja raportoinnin järjestäminen

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpito tapaa. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

8.1. Raportoinnin sisältö ja rajoitukset

- Liikesalaisuuden piiriin ja muut salassa pidettävät asiat käsitellään emoyhteisönä toimivassa kunnassa salassa pidettävänä.
- Tytäryhteisöjen tulee toimittaa toimintakatsaus maksukausittainen, jossa on arvioitu tavoitteiden toteutumista koko kuluvalle suunnittelukaudella ja mahdollisia poikkeamia tavoitteista sekä tarvetta korjaaviin toimenpiteisiin.
- Raportoinnin yhteydessä yhtiöiden toimitusjohtajat esittelevät kunnanhallituksen kokouksessa sekä välintilinpäätökset, tilinpäätökset ja tulevien vuosien budjetin ja investointisuunnitelmat.

8.2 Toiminnan ja talouden suunnittelu

- Tytäryhteisö toimittaa kunnanhallitukselle tiedoksi 4- vuotisen taloussuunnitelman sekä taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet.
- Taloussuunnitelmasta tulee käydä ilmi valtuuston tytäryhteisölle asettamat toimintatavoitteet. Investointiohjelman suunnittelukauden tulee olla 4 vuotta ja se tulee toimittaa kunnanhallitukselle tiedoksi. Taloussuunniteluun liittyvistä käytännöistä ja suunnittelumalleista päättää viimekädessä tytäryhteisön hallitus.
- Henkilöstösuunnitelma

8.3 Konsernitilinpäätös

- Yksityiskohtaiset ohjeet tietojen sisällöstä, muodosta ja aikataulusta annetaan tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille vuosittain ennen tilikauden päättymistä. Ohjeet antaa kunnanjohtaja.
- Vimpeli-konserniin kuuluvien yhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi.
- Vimpeli-konserniin kuuluvien yhteisöjen on järjestettävä kirjanpitoa niin, että sen perusteella voidaan laatia kuntalain edellyttämä konsernitilinpäätös. Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee noudattaa mahdollisimman yhdenmukaisia tilipuitteita sekä arvostus- ja jakotusmenetelmiä.
- tytäryhteisöjen tulee toimittaa tilinpäätöstietonsa Vimpelin kunnanjohtajalle helmikuun loppuun mennessä. Tiedot tulee toimittaa niin, että emoyhteisö pystyy laatimaan konsernitaseen, konsernin tuloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman sekä liitetiedot. Lisäksi tulee toimittaa henkilöstötilinpäätös.
- Yhteisöt, joilta tytäryhteisöjen lisäksi pyydetään tiedot konsernitaseen, tuloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman ja liitetietojen laatimiseksi, ovat kuntayhtymät, osakkuusyhteisöt ja yhteisöt, joissa kunnalla on merkittävä omistusosuus.
- Vimpelin kunnanjohtajalle tulee toimittaa konsernitilinpäätöksen laatimista varten seuraavat asiakirjat:
 - Tytäryhteisön tilinpäätösasiakirjat, toimintakertomus sekä tilintarkastuskertomus
 - Tulos- ja rahoituslaskelman toteutumavertailut (budjetoidut vs. toteutuneet)
 - Kokonaistalouden tunnuslukuvertailu kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta.
 - Tytäryhteisön hallituksen on annettava muitakin kuin varsinaisiin tilinpäätösasiakirjoihin sisältyviä tietoja, esimerkiksi tytäryhteisön tilinpäätöksen laatimisen jälkeen toteutunut, määrältään merkittävä luottotappio tai vahingonkorvausvastuu.

9. Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

10. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan/konsernijohtajan kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneeraus-menettelyyn hakeutuminen.

Mikäli toimenpide on hyväksytty kunnanvaltuuston tai konsernijohtoon jo tekemillä päätöksillä ei erillistä velvoitetta ole.

11. Keskitetyt konsernitoiminnot

11.1 Hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet

Konsernin sisäiset hankinnat ja ulkoiset hankinnat sekä omaisuus

- Tytäryhteisöjen tulee noudattaa Vimpeli – konsernin voimassa olevaa hankintaohjetta.
- Tarvittavat hankinnat tehdään ensisijaisesti konsernin sisältä.
- Tytäryhteisöjen tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset ennen hankintojen toteuttamista sekä siitä, että päätös hankintayhteistyöhön osallistumisesta tehdään erikseen jokaisessa konserniyhteisössä emokunnan ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä. Hankintalainsäädäntö koskee vain hankintoja.
- Hankintojen yhteydessä ei saa antaa eikä ottaa vastaan lahjoja, palvelusuorituksia tai muita palveluksia toimittajilta.
- Mikäli tytäryhteisön voidaan katsoa hankintalain tarkoittamaksi hankintayksiköksi, sen tulee kilpailuttaa omat hankintansa hankintalain mukaisesti.

11.2 Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Lisäksi takauksia ja lainoja myönnettäessä tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätökset ja kilpailulain 4 a luvussa määritelty kilpailuneutraliteettia koskeva sääntely.

11.2.1 Rahoitus ja sijoitus

- Kunnanjohtaja voi tarvittaessa myöntää tytäryhtiöille lyhytaikaista kassalainaa. Kassalainojen yhteismäärä on enimmillään 100.000 euroa yhtä tytäryhtiötä kohden. Kassalainassa käytetään 3 kk euribor korkoa.
- Jos sijoitustoiminnan keskittämisestä saadaan merkittävää taloudellista hyötyä, järjestetään sijoitustoiminta konsernijohtoon antamien ohjeiden mukaisesti. Konsernijohto määrittää ne yhtiöt, euromääräiset rajat ja menettelytavat, joiden mukaan tämä sijoitustoiminta järjestetään.

11.2.2 Takauksen ja vakuuden antaminen

- Taattavan lainan ehdot hyväksyy kunnanvaltuusto takauksen yhteydessä.
- Tytäryhteisöt eivät saa ilman kunnanhallituksen suostumusta antaa takauksia tai muita vastaavia sitoumuksia tai muita vakuuksia Vimpeli- konsernin yhteisöille.

11.2.3 Henkilöstöpolitiikka

- Tytäryhtiöiden tulee huomioida konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet. (esim. sisäisellä hakumenettelyllä)
- Erityisosaamisen hyödyntäminen muissa konserniyhteisöissä ja tehtäväkierrosta ja -vaihtoista neuvottelemisen, koulutus- ja henkilöstöpalvelujen järjestäminen koko konsernin puitteissa.
- Vimpelin - konsernin tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kunnan käytäntöä. (Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut ja harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen, luontoissuorituksiin ja lisäeläke-etuihin.)
- Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu ja tytäryhtiön etu muuta edellytä
- Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin kun se kunnan edun mukaista eikä tytäryhtiön etu muuta edellytä.

12. Riskienhallinta

- Konserniyhteisön riskienhallinnassa voidaan noudattaa yhtenäisiä toimintaperiaatteita.
- Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle puolivuositain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.
- Tytäryhteisöllä tulee olla riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet.
- Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.
- Vakuuttamisvastuu on tytäryhteisöllä.
- Konserniyhteisöjen tulee varmistua, että vakuutusturva on riittävä.

13. Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta

- Vimpeli- konsernin valvonnasta vastaa konserninjohto.
- Konsernivalvonnan kohdealueita ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi.
- Vimpeli - konsernissa on käytössä tunnusluvut ja mittarit, joilla tytäryhteisöjen toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa kuntakonsernissa arvioidaan.

Kannattavuus

liikevaihdon muutosprosentti
liiketulosprosentti
Sijoitetun pääoman tuotto-%

Vakavaraisuus

omavaraisuusaste
velkaantumisaste
lainojen hoitokate
suhteellinen velkaantuneisuus - %

Maksuvalmius

Kassan riittävyys (pv). = 365 pv x Rahavarat 31.12/ Kassasta maksut tilikaudella

- Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista erityisesti keskitetyissä konsernitoiminnoissa ja konsernin sisäisten palvelujen käytössä.
- Konsernivalvonnan vastuu on kunnanhallituksella ja sen valvontavastuu kunnanjohtajalla ja toteuttamisvastuu tilivelvollisilla.

Kuntalain 122 §:n 2. mom. mukaan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

14. Tarkastuslautakunnan tehtävät (KL 121 §)

- laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kunnanhallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa ja säätiöiden vuosikokouksissa tehtävää päätöstä varten.
- konserniyhteisöjen tarkastuksessa kohdistuu pääsääntöisesti konserniyhteisöjen valvontaan nimettyjen vastuuhenkilöiden toiminnan tarkastamiseen.
- tarkastuslautakunnan arvioinnin tulee kohdistua tavoitteisiin, jotka valtuusto on asettanut konsernijohtolle, kunnan edustajille tytäryhteisöissä sekä lisäksi niiden tavoitteiden toteutumiseen, jotka valtuusto on asettanut tytäryhteisöille kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa sekä konserniohjeessa.
- tarkastuslautakunnan on arvioitava kunnan toimintaan kohdistuvan arvioinnin lisäksi kuntakonsernia koskevaa tavoiteasettelua ja tavoitteiden toteutumista. Arvioinnin perusteena käytetään Vimpelin kunnan talousarvioon ja -suunnitelmaan sekä muihin suunnitteluasiakirjoihin merkittävät tavoitteita ja niiden toteutumisseurantaa toimintakertomuksessa ja muussa tytäryhteisöjä koskevassa konsernijohton raportoinnissa. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita selvityksiä ja tarkastushavaintoja konserni- ja omistajaohjauksen toimivuudesta ja tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuudesta. Tarkastuslautakunnan tulee lisäksi arvioida konsernijohton ja muiden tytäryhteisöjen valvontaan nimettyjen viranomaisten toiminnan tuloksellisuutta.
- Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus tytäryhteisöistä rajoittuu kuntalain 124 §:n mukaan konsernijohton raportointiin ja muihin kunnan viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin.
- tarkastuslautakunnalla tai sen yksittäisellä jäsenellä ei ole oikeutta saada tietoja ja nähtävään asiakirjoja suoraan tytäryhteisöjen toimielimiltä tai vastuuhenkilöiltä.

15. Tilintarkastajan tehtävät konsernitarkastuksessa

- konsernitaseen ja sen liitetietojen lisäksi tilintarkastajan tulee tarkastaa konsernituloslaskelma, konsernin rahoituslaskelma ja niiden liitetiedot. Konsernitilinpäätöksen tarkastamisessa noudatetaan kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen tarkastuskäytäntöjä.
- tilintarkastuskertomuksessa tulee lausua antaako konsernitilinpäätös oikeat ja riittävät tiedot kuntakonsernin tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

- tilintarkastuskertomuksessa **tulee antaa lausunto konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuudesta. Lausunto annetaan siitä onko konsernijohto järjestänyt konsernivalvonnan kunnassa tai kuntayhtymässä asianmukaisesti.**
- tilintarkastajan tehtäviin ei kuulu konsernivalvonnan suorittaminen, vaan sen järjestämisen arviointi.

16. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on kuntalain 47 §:n mukaan otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys.

Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää **hallitusjäsen ehdokkaiden** nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

17. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

- Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan tilaajaorganisaatioon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot.
- Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.
- Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevilla asioilla tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

18. Konserniohjeen voimaantulo

Vimpelin kunnan konserniohje on 1.7.2018 voimaan tulevan hallintosäännön liite ja sen noudattamista valvoo konsernijohto.